

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Bireysel ve Takım Sporu Yapmasındaki Kişilik Özelliklerinin İletişim Beceri Düzeylerine Etkisi

Emire ÖZKATAR KAYA¹

ORJİNAL ARAŞTIRMA

DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1206472>

Erciyes Üniversitesi,
Spor Bilimleri Fakültesi,
Kayseri/Türkiye

Öz

Bu çalışma; Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören, üniversite öğrencilerinin bireysel ve takım sporu yapma durumlarına göre kişilik özelliklerinin, iletişim becerileri düzeylerine olan etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Örneklem; Spor Bilimleri Fakültesi, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük, Rekreasyon ve Spor Yöneticiliği bölümlerinden rastgele yöntemle seçilmiş 263 gönüllü öğrenciden oluşmuştur. Türkçe geçerlilik- güvenilirlik çalışması Karancı ve ark. (2007) tarafından yapılan, Eysenck Kişilik Envanteri, Korkut (1996), tarafından geliştirilen ve geçerlik güvenilirliği yapılmış, İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanmış Sosyo -Demografik sorular içeren anket formu kullanılmıştır. Cinsiyetin, Nörotisizm kişilik üzerine anlamlı düşük etkisi olduğunu gösterirken, Dışa- dönüklük, Psikotisizm, Yalan, kişilik özellikleri ile iletişim üzerine cinsiyet etkisinin istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Bulgular cinsiyet ve spor türü olarak incelendiğinde; Nörotisizm Dışa- dönüklük, Psikotisizm, Yalan, kişilik özellikleri ile iletişim beceri düzeyi üzerine spor türü etkisinin istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırmada, Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin cinsiyet, bireysel ve takım sporu yapma durumlarının bulgularına göre kişilik özelliklerinin iletişim beceri düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak, Eysenck Kişilik Envanteri alt ölçeklerinde yer alan kişilik tiplerinden sadece Nörotisizm kişilik özelliğinin kadınlarda, erkek öğrencilere oranla kişilik özelliğinin cinsiyet üzerine anlamlı etkisi olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kişilik Özellikleri, İletişim Becerileri, Bireysel, Takım.

Sorumlu Yazar: Emire
ÖZKATAR KAYA
eozkatar@gmail.com

The Effect of Individual Team Sports and Personality Traits of the Students of the Faculty of Sports Sciences on their Communication Skill Levels

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
05.12.2022

Kabul Tarihi:
15.12.2022

Online Yayın Tarihi:
23.12.2022

Abstract

This study has been conducted to examine the effects of personality traits on communication skills of university students studying at the Faculty of Sport Sciences, based on their involvement in individual and team sports. The sample consisted of 263 volunteer students randomly selected from Faculty of Sports Sciences, Physical Education and Sports Teaching, Coaching, Recreation and Sports Management departments in the 2021-2022 academic year. The Communication Skills Assessment Scale, whose Turkish validity-reliability study was conducted by Karancı et al. (2007) and a questionnaire containing socio-demographic questions prepared by the researcher, whose Eysenck Personality Inventory was developed and validated by Korkut (1996), were used as data collection tools in the research. While it was observed that gender had a significantly lower effect on Neuroticism personality, no statistically significant difference was found between the effects of personality traits such as Extraversion, Psychoticism and Lying and gender on communication ($p>0.05$). When the findings are examined in terms of gender and sport type; There was no statistically significant difference between personality traits such as Neuroticism, Extraversion, Psychoticism and Lying, and the effect of sport type on communication skill level. In the study, it was concluded that there was no statistically significant difference in the level of communication skill of personality traits according to the findings of gender and individual-team sports status of university students studying at the Faculty of Sport Sciences. As a result, it was found that only Neuroticism personality trait, which is one of the personality types in the Eysenck Personality Inventory subscales, has a significant effect on gender compared to male students.

Keywords: Personality Traits, Communication Skills, Individual, Team.

Giriş

Spor ve spora özgü faaliyetlerin eğitim-öğretim alanında kullanılması, öğrencilerin gelişim özellikleri bakımından önem arz etmektedir. Sporun, kişinin rutin hayatından uzaklaşıp farklı ortamlarda, farklı bireylerle aynı ortamları paylaşmak ve insanlar arasında iletişimin gelişmesi için bir araç olarak hizmet verdiği düşünülmektedir (Aydın ve ark, 2017). Spor, bireyin topluma uyumunu sağlaması ve kişilerin ruh ve beden sağlıklarını güvence altına alması durumudur (Kuru, 2003). Bu nedenle bireyin parçası olduğu toplumun ortak değerlerine uygun davranış geliştirme süreci sosyalleşme olarak değerlendirildiğinde, sportif uygulamalar bireyin kendini şekillendirmesinde temel bir kriter olarak ön plana çıkmaktadır (Karabağ, 2019). Spora katılımın bireylerin sosyal gelişimini desteklediği, iletişimi ve kişiliğini etkilediğini öne süren birçok çalışma bulunmaktadır. (Güven ve Öncü, 2006), (Aydın ve ark., 2017), (Doğan, 2005). Birey spor aracılığıyla çevresini tanıırken, bununla birlikte kişilik yapısının oluşumunda ve şekillenmesinde de etkili olmaktadır. Sporun psikolojik etkileri açısından düşünüldüğünde en önemli etkilerinden birinin kişilik gelişimi olduğu anlaşılmaktadır (Kulaksızoğlu, 2000). Kişilik, bireyi diğer bireylerden farklı kılan davranışları kapsayan bir olgudur (Arkonaç, 1998). Bu sebeple sporcu, sadece fiziksel yapısını kullanarak ve geliştirerek değil, psikolojik yapısının da bütün özelliklerini (kişilik, duygusal, ruhsal) kullanarak ve geliştirerek en yüksek performansa ulaşmaya çalışmalıdır. Bu açıdan yaklaşıldığında sportif başarıda psikolojik ve sosyal özellikler büyük önem kazanmaktadır (Küçük ve Acet, 2015). Buna bağlı olarak; sporla ilgilenen bireylerle, sporcu olmayan bireylerin birbirinden farklı kişilik özelliklerine sahip olduklarını belirten çalışmalara rastlamak mümkündür (Weinberg ve Gould, 2007).

Kişilik bireyin ilgileri, tutumları, yetenekleri ve çevresine uyum sağlamak için geliştirdiği davranış özellikleridir (Yüksel, 2006). Birey doğal yetenekleri ile çevresiyle uyum sağlarken kişiliği de biçimlenir (Kulaksızoğlu, 2006). Kişilik bireyi diğer bireylerden ayıran kendine özgü ahenkli bir yapıya sahiptir (Baymur, 1993). Bu yapı bireyin fiziksel ve sosyal ortam ile etkileşim tarzını ortaya koyar (Saygılı ve ark., 2015). Kişilik üzerine kapsamlı çalışmalar yapan Eysenck kişilik yapısını, birbirinden bağımsız iki uçlu yatay ve dikey iki boyut üzerinden değerlendirmektedir. Yatay boyutun bir ucunda içe dönüklük, öteki ucunda ise dışa dönüklük vardır. Dikey boyutun üst ucunda nevrotik, alt ucunda ise normal tipler bulunmaktadır. Bütün insanların kişilik yapıları bu iki boyut arasında bir yerde bulunmaktadır (Tazegül, 2018). Eysenck kişilik teorisi ilk geliştirildiğinde nörotisizm-stabilite ve dışadönüklük-içe dönüklük boyutlarını içerirken daha sonra psikotisizm boyutu da eklenmiştir (Lewis ve ark., 2002). Dışa dönüklük, sosyalliği ve dürtüsellliği temsil ederken, nörotisizm boyutunda olan bir kişinin kaygılı, depresif, gergin, çekingen, aşırı duygusal ve düşük öz-güveni olabileceği öne sürülmüştür. Psikotisizm boyutu ise soğuk, mesafeli, saldırgan, güvensiz, duygusuz, tuhaf ve empati kuramama, suçluluk ve diğer insanlara karşı duyarsızlık gibi daha çok sıra dışı kişilik özelliklerini

ifade etmektedir. Eysenck, bu ayırıcı kişilik özelliklerinin birbirinden bağımsız boyutlar olduğunu da belirtmiştir (Karancı ve ark., 2007). Spor ve kişilik üzerine yapılan çalışmaların genelinde ise, sporun bireydeki kişilik gelişimine olumlu katkısı olduğu belirlenmiştir (Pehlivan ve Ada, 2011). Spor, yapmak sadece fiziksel bir aktivite olmayıp, bireyin diğer bireylerle etkileşim içerisinde olmasında kişiliğin gelişiminde ve bireyler arası iletişimin sağlanmasında önemli bir yere sahiptir (Lumpkin, 1990).

İletişim, Dökmen (2004) tarafından kısaca bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci olarak tanımlanmıştır. İnsanın çevreye uyum sağlayabilmesi için gerekli olan en önemli öğelerden biri iletişimdir (Yüksel, 1997). Etkili iletişim becerisi her türlü insan ilişkisinde ve her türlü meslek alanında ilişkileri kolaylaştırıcı olmaktadır. Sağlık, eğitim, yönetim gibi sürekli farklı insanlarla iletişim halinde bulunulan meslek guruplarında olduğu gibi, sanat ve spor alanında popüler olan bireylerin iletişim becerilerinin yüksek ve etkili olarak kullanılabilir olması beklenmektedir (Şahin, 2012). Bu nedenle toplumsal bir çevrede varlığını sürdüren insanın, başarılı bir sosyal beceriye sahip olması için, kişiler arası iletişimi nasıl kurması gerektiğini iyi bilmesi önemlidir (Karademir ve Türkçapar, 2016). İnsanların olayları görerek, duyarak ve yaşayarak uygulamasına imkân sağlayan ve bireysel farklılıkları göz ardı etmeyen spor ortamlarında, iletişimi etkili kılacak becerilerin öğrenilmesi ve sosyal yaşama aktarılması sağlanabilir. Bu nedenle beden eğitimi öğretmenleri, antrenörler ve spor yöneticilerinin bu konuda donanımlı yetiştirilmeleri ilişkide buldukları bireylere iletişim becerilerini kazandırmak amacıyla önemli görülmektedir (Tepeköylü ve ark., 2009). Günümüzde hızla artan iletişim teknolojilerinin etkisi spor alanında da kendini hissettirmekte ve spor yapan kişilerde iletişim becerilerini geliştirdiği düşünülmektedir. Aynı zamanda; sporun sadece fiziksel birtakım faaliyetler olarak tanımlanmasından ziyade sosyalleşmesi için gerekli olan farklı sosyal çevrelere katılımı sağlayan bir sosyal etkinlik olarak kabul görmektedir (Çiçek, 2018). Bütün bu açıklamalardan yola çıkarak bu araştırmada, sporun üniversite öğrencilerinin cinsiyet, takım ve bireysel olarak spor yapma durumlarına göre onların kişilik özelliklerini ve buna bağlı olarak iletişim beceri düzeylerinin etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla, öğrencilerin yaptığı bireysel ve takım spor türünün kişiliği ve iletişimdeki kabiliyetini etkileyeceği düşünülmektedir. Sporun, öğrencilerin bireysel ve takım sporu yapma durumlarına göre kişiliğin gelişimine etki edeceği ve buna bağlı olarak iletişim becerilerinin artacağı ve bu becerileri geliştirici etkinliklerin eğitim ortamlarını zenginleştireceği düşünülmektedir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada mevcut durumu ortaya çıkarmayı amaçlayan betimsel ve buna bağlı olarak değişkenlerin birbiriyle ne düzeyde ilişkili olduğu inceleyen ilişki tarama yöntemi kullanılmıştır.

Betimsel taramada araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımına denir. İlişkisel tarama modelinde, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır (Karasar, 2004). Araştırma; Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören, öğrencilerin cinsiyet, takım ve bireysel spor yapma durumlarının kişilik özelliklerine bağlı olarak iletişim düzeyini nasıl etkilediği konusunda durum tespiti yapılacağından dolayı betimsel ve ilişkisel nitelik taşımaktadır.

Evren ve Örneklem

Çalışma grubu; Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi 2021-2022 eğitim- öğretim yılı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük, Rekreasyon ve Spor Yöneticiliği bölümlerinin 1. 2. 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 1160 öğrenciden basit tesadüfi yöntemle ile seçilmiş (Çıngı, 1994) 263 gönüllü öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin yaş, cinsiyet ve spor türü tablo 1’ de verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Sosyo demografik bilgi formu, Eysenck kişilik anketi ve İletişim becerileri değerlendirme ölçeği kullanılmıştır.

Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Araştırmanın sosyo-demografik bilgi formu çalışmamıza uygun olarak öğrencilerde incelenmek istenen özelliklere yönelik sorulardan oluşmaktadır. Oluşturulan sosyo-demografik bilgi formu; yaş, cinsiyet, takım -bireysel spor, branş, düzenli olarak spor yapıyor musunuz, haftada kaç gün spor yapıyorsunuz ve kaç yıldır spor yapıyorsunuz, gibi 7 maddeden oluşan soruları içermektedir.

Eysenck Kişilik Envanteri- Gözden Geçirilmiş Kısa Formu

Bu çalışmada, 24 maddelik Eysenck Kişilik Envanteri Gözden Geçirilmiş Kısa Formu kullanılmıştır. Form Leslie ve ark. (1992) tarafından, Eysenck’in kendi teorisi üzerine, bizzat kendisinin 1975 yılında ve 1985 yılında geliştirdiği Eysenck Kişilik Envanteri üzerine inşaa edilmiştir Eysenck’in teorisine göre; kişilik dışadönüklük, nörotizm, psikotizm ve yalan söyleme olmak üzere, dört alt boyuttan oluşmaktadır. Kişiliği; dışadönüklük, nörotizm ve psikotizm boyutlarında değerlendirmektedir. Yalan söyleme alt boyutu ile ise formun uygulanması esnasındaki yanlışlığı engellemek ve geçerliliği ile ilgili kontrol amaçlanmaktadır. Kişiler maddelere 1 ‘evet’ ve 2 ‘hayır’ olmak üzere iki şekilde cevap verebilmektedirler. Her bir boyutta toplam 6 madde yer almakta ve her bir kişilik özelliği için alınabilecek puan 0 ile 6 arasında değişmektedir. Formda, 3, 5, 7, 10, 15, 16, 17, 19, 20, 22. maddelerde ters puanlama yapılmaktadır Karancı ve ark., (2007). Anketin Türkçe

geçerlilik- güvenilirlik çalışması Karancı ve ark. (2007), tarafından yapılmıştır. Karancı ve ark., (2007), ölçeği 756 üniversite öğrencisine uygulayarak, ölçeğin yapı geçerliğinin de üniversite öğrencileri örnekleminde oldukça iyi olduğunu belirtmişlerdir.

Eysenck Kişilik Envanteri alt ölçekleri ve bu ölçeklerin açıklamaları aşağıdaki gibidir. Psikotizm; Soğuk, mesafeli, saldırgan, güvensiz, duygusuz, tuhaf ve empati kuramayan tipleri, Dışadönüklük; Sosyal, dürüst, eğlenceli, neşeli ve rahatına düşkün tipleri, Nörotizm; Kaygılı, depresif, gergin, çekingen, aşırı duygusal, düşük öz-güveni ve küskün tipleri, içermektedir.

İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği

Korkut (1996), tarafından geliştirilen ve geçerlik güvenirliği yapılmış “İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği” (İBDÖ), 5’li likert (1=her zaman, 2=sıklıkla, 3=bazen, 4=nadiren, 5=hiçbir zaman) ve 25 maddeden oluşmaktadır. Ters yönde hesaplanan maddeler bulunmamaktadır. Ölçekten elde edilen toplam puanın yüksek olması bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamına gelmektedir. Ölçekten alınabilecek puan 25 ile 125 arasında değişmektedir. İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geçerliğini, lise öğrencilerinden elde edilen veriler sonucunda yapılan varyans analiz sonuçlarıyla, ölçeğin tek boyutlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İletişim becerileri değerlendirme ölçeğinin güvenirliği ise, test tekrar yöntemi ile yapılmış çalışma sonucunda ölçeğin güvenirlik katsayısı 0.76 şeklinde tespit edilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak cronbach alfa değeri ise .80 olarak hesaplanmıştır (Korkut, 1996).

Verilerin Analizi

Araştırma verilerin analizinde SPSS 25 programı kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen puanların ortalamaları ($\bar{x}$) ve standart sapmaları (SS) hesaplanmıştır. Cinsiyet ve spor türünün bağımsız değişkenler üzerinde etkisi ortaya çıkarmak için Manova’dan yararlanılmış ve F değerlerinin anlamlılık düzeyi tespit edilmiştir. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1
Katılımcıların Yaş Ortalamaları

Cinsiyet		n	Yaş(yıl) $\bar{x} \pm SS$
Kadın	Bireysel	85	21,59±1,80
	Takım	36	20,92±1,85
Erkek	Bireysel	76	22,97±3,37
	Takım	66	22,95±3,36

Tablo 2

Cinsiyete Göre Eysenck Kişilik Envanteri ve İletişim Becerileri Betimsel Tablosu

Bağımlı Değişken	Cinsiyet	n	$\bar{x} \pm SS$
Nörotisizm	Kadın	121	3,47±0,81
	Erkek	142	3,26±0,97
Dışa-dönüklük	Kadın	121	4,04±0,94
	Erkek	142	3,91±1,03
Psikotisizm	Kadın	121	3,33±1,02
	Erkek	142	3,07±1,17
Yalan	Kadın	121	3,83±1,14
	Erkek	142	3,65±1,22
İletişim	Kadın	121	86,26±20,54
	Erkek	142	83,54±19,12

Tablo 3

Spor Türüne Eysenck Kişilik Envanteri ve İletişim Becerileri Betimsel Tablosu

Bağımlı Değişken	Spor Türü	n	$\bar{x} \pm SS$
Nörotisizm	Bireysel	161	3,33±0,90
	Takım	102	3,40±0,93
Dışa-dönüklük	Bireysel	161	4,04±0,97
	Takım	102	3,85±1,00
Psikotisizm	Bireysel	161	3,19±1,09
	Takım	102	3,18±1,14
Yalan	Bireysel	161	3,78±1,17
	Takım	102	3,67±1,20
İletişim	Bireysel	161	83,74±19,52
	Takım	102	86,45±20,20

Tablo 4

Spor Bilimlerini Öğrencilerinin Cinsiyet ve Spor Türüne Ait Betimsel İstatistik Sonuçları

Cinsiyet	Spor Türü	n	Nörotisizm $\bar{x} \pm SS$	Dışadönüklük $\bar{x} \pm SS$	Psikotisizm $\bar{x} \pm SS$	Yalan $\bar{x} \pm SS$	İletişim $\bar{x} \pm SS$
Kadın	Bireysel	85	3,42±0,85	4,09±0,93	3,30±1,04	3,87±1,17	86,77±20,44
	Takım	36	3,61±0,72	3,91±0,96	3,38±0,99	3,75±1,07	85,05±21,02
Erkek	Bireysel	76	3,23±0,95	4,00±1,01	3,07±1,14	3,68±1,17	80,35±17,98
	Takım	65	3,29±1,02	3,81±1,04	3,09±1,22	3,63±1,28	87,69±19,63

Tablo 5

Cinsiyet ve Spor Türü Değişkeninin, Nörotisizm, Dışadönüklük, Psikotisizm, Yalan ve İletişim Etkisinin İncelenmesiyle İlgili Varyans Analizi (MANOVA) Sonuçları

Varyansın kaynağı	Bağımlı değişken	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Cinsiyet	Nörotisizm	3,753	3,753	1	4,514	,035
	Dışa-dönüklük	,561	,561		,570	,451
	Psikotisizm	4,025	4,025		3,250	,073

	Yalan	1,372	1,372		,967	,326
	iletisim	210,356	210,356		,545	,461
Spor Türü	Nörotisizm	,868	,868		1,044	,308
	Dışa-dönüklük	1,925	1,925		1,957	,163
	Psikotisizm	,136	,136	1	,110	,740
	Yalan	,445	,445		,314	,576
	iletisim	463,258	463,258		1,201	,274
Cinsiyet*Spor Türü	Nörotisizm	,256	,256		,308	,579
	Dışa-dönüklük	,001	,001		,001	,978
	Psikotisizm	,071	,071	1	,058	,811
	Yalan	,066	,066		,047	,829
	iletisim	1205,062	1205,062		3,124	,078
Hata	Nörotisizm	214,491	,831			
	Dışa-dönüklük	253,782	,984			
	Psikotisizm	319,575	1,239	258		
	Yalan	365,886	1,418			
	iletisim	99505,896	385,682			
Toplam	Nörotisizm	3181,000				
	Dışa-dönüklük	4393,000				
	Psikotisizm	3004,000				
	Yalan	4034,000				
	iletisim	1990585,000				

Wilks lambda (Λ) sonuçları cinsiyetin Nörotisizm üzerine anlamlı düşük etkisi olduğunu gösterirken ($F_{(5-254)}=4.51$ $p=0,035$ $\eta^2=0,017$), Dışa-dönüklük, Psikotisizm, Yalan ve iletişim üzerine cinsiyet etkisinin istatistiksel anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir ($p>0.05$). Nörotisizm erkeklerin ortalaması ($3,26\pm 0,97$), kadınların ortalamasına göre ($3,47\pm 0,81$) istatistiksel olarak daha düşük bulunmuştur.

Wilks lambada (Λ) sonuçları spor türünün Nörotisizm, Dışa-dönüklük, Psikotisizm, Yalan ve iletişim üzerine spor türü etkisinin istatistiksel anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Araştırmanın bulgularına göre, öğrencilerin cinsiyet ve yaptıkları spor türüne ilişkin, kişilik özelliklerinin iletişim becerisine olan etkisini analiz eden manova sonuçlarını incelediğimizde; Cinsiyetin, nörotisizm kişilik üzerine anlamlı düşük etkisi olduğunu gösterirken ($p=0,035$). Dışa-dönüklük, psikotisizm, yalan, kişilik özellikleri ile iletişim üzerine cinsiyet etkisinin istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Üniversite öğrencilerinin dışa-dönüklük, psychoticism ve yalan kişilik puanları ile cinsiyetleri arasında bir ilişkinin saptanamaması, bu alt boyutlarda cinsiyetin etkili olmadığını göstermektedir. Çalışmada nörotisizm kişilik özelliğinin erkek öğrencilerdeki ortalaması ($3,26\pm 0,97$), olurken, kadınların ortalamasına göre ($3,47\pm 0,81$) istatistiksel olarak daha düşük bulunmuştur.

Bu durumda, kadınlardaki nörotisizm kişilik özelliğinin erkek öğrencilere oranla cinsiyet üzerine anlamlı etkisi olduğu söylenebilir. Eysenck kişilik teorisinde nörotisizm boyutunda yüksek puan alan bir kişinin kaygılı, depresif, gergin, çekingen, aşırı duygusal ve düşük öz-güveni olabileceği

düşünülürse, bu tip kişilik özelliklerinin kadın öğrencilerde erkek öğrencilere oranla düşük bir farkla etkisi olduğu vurgulanabilir.

Literatür incelendiğinde; Ulucan ve Bahadır (2011) yaptıkları çalışmalarında, halterci sporcuların, cinsiyetlerine göre kişilik özelliklerinin Nevrotiklik boyutunda gruplar arasında anlamlı ilişkiye rastlanmış ve kadın sporcularda İstatistiki olarak anlamlı ve kadın sporcular lehine farklılık bulunmuştur. Tosunoğlu'nun (2008) ortaöğretimde okuyan takım sporlarıyla uğraşan sporcu öğrencilerin spor branşlarına göre kişilik özelliklerini incelediği çalışmada dışadönüklük-içedönüklük alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı düzeyde fark bulunmazken kadın sporcuların nevrotiklik puanı erkek sporculardan anlamlı derecede büyük çıkmıştır. Diğer benzer bir çalışma olan Deniz ve Kesicioğlu'nun (2012) okul öncesi öğretmen adaylarının kişilik özelliklerinin cinsiyete göre ilişkisine baktıklarında; Dışa dönüklük puan ortalamaları kız ve erkek öğrencilerde benzer olmasına karşın, psikotizm puanları erkeklerde, nörotizm puanları ise kız öğrencilerde daha yüksek olarak saptanması çalışma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Çalışmada spor türünün sonuçlarına göre, nörotisizm, dışa-dönüklük, psikotisizm, yalan kişilik özellikleri ile iletişim beceri düzeyi üzerine spor türü etkisinin istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Üniversite öğrencilerinin yaptıkları bireysel ve takım spor türüne göre kişilik özelliklerinin iletişim becerilerini etkilemediği görülmektedir. Kızmaz (2004), bireysel ve takım sporu yapan sporcuların kişilik özelliklerinin karşılaştırdığı araştırmada veri toplama aracı olarak Hacettepe Kişilik Envanteri kullanmıştır. Bireysel spor yapan 71, takım sporu yapan 66 olmak üzere toplam 137 kişinin katıldığı araştırmada bireysel ve takım sporu yapanlar arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bunun yanı sıra Yüksel ve Tepeköylü (2010) tarafından lise öğrencileriyle yapılan çalışmada da öğrencilerin takım ya da bireysel spor yapıyor olmaları iletişim becerisi düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada, üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaptıkları spor türü bulgularına göre kişilik özelliklerinin iletişim beceri düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin yaptıkları spor türü ve kişilik özelliklerinin iletişim algılama düzeylerine yönelik etkisinde anlamlı bir farkın olmayışı şu şekilde yorumlanabilir; öncelikle çalışmaya katılan öğrencilerin spor fakültesinden olma özelliği gereği öğrenciler hangi bölümde olurlarsa olsunlar kişilerarası iletişimde kendilerini çok da farklı algılamadıklarının göstergesidir. Ayrıca öğrencilerin yaptıkları bireysel ve takım spor türüne göre kişilik özelliklerinin iletişim becerilerini algılama bakımından anlamlı farkın bulunmayışı, örnekleme katılan öğrencilerin çoğunun spor yapıyor olmasından kaynaklanıyor olabilir. Sonuç olarak; Eysenck Kişilik Envanteri alt ölçeklerinde yer alan kişilik tiplerinden sadece nörotisizm kişilik özelliğinin kadınlarda, erkek öğrencilere oranla cinsiyet üzerine anlamlı etkisi olduğu bulunmuştur.

İncelenen literatür taraması sonucunda, Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören, üniversite öğrencilerinin cinsiyet, bireysel ve takım sporu yapma durumlarına göre kişilik özelliklerinin, iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan yeterli sayıda çalışma olmadığı görülmüştür. Bu yönüyle yapılan bu çalışmanın literatüre büyük bir katkı sağlayacağı ve bundan sonra yapılacak olan daha kapsamlı çalışmalara örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tamamı, araştırmanın tek yazarı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Kaynakça

- Arkonaç, S. A. (1998). *Psikoloji zihin süreçler bilimi*. (2.Baskı). Alfa Yayıncılık.
- Aydın, E., Çelik, A., ve Baş., M. (2017). Beden eğitimi öğretmen adaylarının iletişim düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (SSAD)*,1(1), 25-34.
- Baymur, F. (1993). *Genel psikoloji*. İnkılâp Kitapevi.
- Çıngı, H. (1994). *Örnekleme kuramı*. Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- Çiçek, G. (2018). Spor yapan ve yapmayan yetişkin bireylerin iletişim becerileri düzeylerinin karşılaştırılması. *Turkish Studies, Educational Sciences*, 13(19), ISSN: 1308-2140, 835-842.
- Deniz, Ü ve Kesicioğlu O.S. (2012). Okul öncesi öğretmen adaylarının kişilik özelliklerinin bazı değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(2),1-13.
- Doğan, O. (2005). *Spor psikolojisi* (2. baskı). Nobel Kitabevi.
- Güven, Ö., ve Öncü, A. (2006). Beden eğitimi ve spora katılımda aile faktörü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 10(10), 81-90.
- Karabağ, B. (2019). *Spor yapan ve yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin kişilik özellikleri, karar verme stilleri ve stresle başa çıkma stratejilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Ana Bilim Dalı, Bartın.
- Karademir, T., ve Türkçapar, Ü. (2016). Bireysel ve takım sporcularında iletişim becerilerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(4),74-80.
- Karancı A. N., Dirirk, G., ve Yorulmaz, O. (2007). Eysenck kişilik anketi -gözden geçirilmiş kısaltılmış formu'nun (ekaggk) Türkiye'de geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 2.
- Karasar N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (17.baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kızmaz, M. (2004). *Bireysel ve takım sporu yapan sporcuların kişilik özelliklerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Korkut, F. (1996). İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi. Güvenirlik ve geçerlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 18-23.
- Kulaksızoğlu, A. (2000). *Ergenlik psikolojisi*. (3.Baskı). Remzi Kitabevi.
- Kuru, E. (2003). Farklı statüdeki beden eğitimi bölümü öğrencilerinin kişilik özellikleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 175-191.
- Küçük, V., ve Acet, M. (2015). Bir kişilik özelliği olarak suçluluk ve sporla ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 7.
- Lewis, C. A., Francis, L. J., Shevlin, M., et all. (2002). Confirmatory factor analysis of the french translation of the abbreviated form of the revised eysenck personality questionnaire (EPQR-A). *European Journal of Psychological Assessment*,18,79-85.

- Lumpkin, A. (1990). *Physical education and sport*. A contemporary introduction. Louis: Times Mirror.
- Pehlivan, Z., ve Ada, N. E. (2011). *Kişilik gelişimi için beden eğitimi ders uygulamaları*. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğrt. Kongresi 25- 27 Mayıs 2011, Van/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı, 83- 95.
- Saygılı, G. Atay, E. Erasalan, M., ve Hekim, M. (2015). Düzenli olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin kişilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1),161-170.
- Şahin, N. (2012). Elit düzeyde takım sporu ve bireysel spor yapan iki grubun iletişim becerilerinin karşılaştırılması. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (1), 13-16.
- Tazegül, Ü. (2018). Sporcuların kişilik özellikleri ile bedenlerini beğenme düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(68),1518-1526.
- Tepeköylü, Ö., Soytürk M., ve Çamlıyer, H. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu (besyo) öğrencilerinin iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VII(3), 115-124.
- Tosunoğlu, F. (2008). *Orta öğretimde okuyan takım sporları ile uğraşan sporcu öğrencilerin spor branşlarına göre kişilik özelliklerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Ulucan, H., ve Bahadır, Z. (2011). Haltercilerin kişilik özelliklerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2),175-183.
- Weinberg, S. R. ve Gould, D. (2007). *Foundation of sport and exercise psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics Publishers.
- Yüksel, Y., ve Tepeköylü, Ö. (2010). *Ortaöğretimde sporcu öğrencilerle spor yapmayan öğrencilerin iletişim becerisi düzeyleri*. 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, (454-457). Antalya.
- Yüksel, Ö. (2006). *Davranış bilimleri*. Gazi Kitabevi.
- Yüksel, Ş. F. (1997). *Grupla iletişim becerileri eğitiminin üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri düzeylerine etkisi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Bu eser **Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı** ile lisanslanmıştır.